

УКРАЇНА-2015: ТВОРИТИ МАЙБУТНЄ

Національна стратегія розвитку

ПЕРЕДМОВА

У серпні 1991 року Україна проголосила незалежність. Кожен з нас вірив – наша країна зможе стати гідним членом міжнародної спільноти, забезпечити добробут і надійний життєвий фундамент для своїх громадян. Інакше й бути не могло. Україна – одна з небагатьох держав, що мала і має власну авіаційну і космічну промисловість, сучасну атомну енергетику, чимало інших унікальних виробництв. Це особлива країна, зі своєю історією, самобутньою культурою.

Але сьогодні ми змушені констатувати: Україні не вдалося увійти до кола високорозвинутих держав. Ми стрімко втрачаємо свої можливості, розбазарюємо свій потенціал. У 1991 році в Україні було зосереджено 6,5% світової науки, 2% світового ВВП. Сьогодні від нього залишилася хіба десята частина. Країна застигла у невизначеності. Чому?

За минулі роки було розпочато низку важливих реформ. Проте більшість з них й досі не доведено до логічного кінця. А головне – реформи здебільшого мали запозичений або нав'язаний характер, тому не відповідали власне українським інтересам.

Через хронічні кризи, переслідування політиками своїх особистих чи корпоративних цілей, їхню нездатність об'єднатися навколо стратегічної мети громадяни досі не отримали відповідей щодо напрямків розвитку країни бодай на середньострокову перспективу.

Яку країну будуємо? Якою хочемо бачити її через 5, 10, 50 років?

Сьогодні Україна – на перехресті. І не лідер, і не аутсайдер. Куди зрештою вона потрапить? Якщо всі разом не будемо діяти так, як вимагає час, Україна ризикує зав'язнути у так званій «сірій зоні» цивілізації, з якої вибратися буде майже неможливо. Сучасна державна політика неминуче веде до такого розвитку подій. Це не може влаштувати українців!

Для України є два сценарії: або розчинитися у глобальному соціально-економічному просторі, підпорядкувавши національні інтереси цілям більш потужних країн та міждержавних об'єднань, або прокласти свій власний шлях у майбутнє, досягнувши максимальної самодостатності у прийнятті доленосних для держави і нації рішень і виграти від цього. Якщо Україна рухатиметься у фарватері чужих інтересів, зрештою здасть свої власні.

Ми стверджуємо: в історично стислий проміжок часу **УКРАЇНА МОЖЕ І МАЄ УВІЙТИ ДО КОЛА РОЗВИНЕНИХ КРАЇНИ СВІТУ.**

Чи здійснення ця мета? Безперечно – за трьох неодмінних умов:

- ✓ Досягнення реальної СУБ'ЄКТНОСТІ ДЕРЖАВИ, тобто здатності самостійно визначати і творити власне майбутнє, виходячи тільки з національних інтересів.
- ✓ Здійснення масштабної МОДЕРНІЗАЦІЇ суспільства, економіки, держави.
- ✓ НАЛАШТОВАНості СУСПІЛЬСТВА НА ЗМІНИ.

Національна стратегія розвитку «Україна-2015» адресована передусім суспільству. Саме суспільство має визначити шлях України у майбутнє.

***РУШІЙНОЮ СИЛОЮ ПОТРІБНИХ КРАЇНІ ЗМІН СЬОГОДНІ Є МИ З ВАМИ.
КОЖЕН З НАС.***

Чому це важливо?

Україна не може ігнорувати факт народження в світі нової реальності – економіки та суспільства знань. Ми маємо зрозуміти, що успішна держава неможлива без здорового, благополучного, освіченого суспільства, яке орієнтовано на розвиток сучасної економіки XXI століття.

Для усіх громадян однаково гостро стоять питання охорони здоров'я, освіти, забезпечення житлом, якості державних послуг, політичної стабільності. Усвідомлення цих проблем і налаштованість на зміни об'єднує суспільство краще за найпривабливіші політичні гасла.

Три рівноправні партнери – держава, громадянське суспільство і національний бізнес – мають об'єднати зусилля у здійсненні необхідних реформ. У цьому – запорука успіху.

Що маємо зараз?

Бідними наразі себе вважають 85% українців. Розрив між статками багатих і бідних – 40:1 - чи не найбільший в Європі. Коли людина відчуває себе бідною, їй важко думати про далеке майбутнє, бо треба дбати про важке сьогодні. В державі, де немає стабільності, люди змушені жити одним днем.

На цьому дедалі більше паразитує популізм. Політики, обіцяючи «золоті гори» всім і зараз, виховують громадян-утриманців. Вже наобіцяли стільки пільг, що на їх виконання не вистачить ніякого бюджету. А якість життя саме найменш захищених людей не покращується. Всі ці обіцянки виконуються за кошти самих громадян. Популізм – це злочин.

Ми маємо замислитись про те, яке життя будемо для прийдешніх поколінь, в якій країні доведеться жити нашим дітям і онукам. Інакше їхнє майбутнє може виявитися набагато гіршим, ніж наше сьогодні.

Що потрібно зробити?

Створювати соціальні стимули, зберігаючи соціальні гарантії

Проїдання бюджету не забезпечить кращої освіти, медицини, не покращить спосіб життя, а отже і не призведе до підвищення якості праці, зростання заробітних плат. Соціальна спрямованість бюджету вимірюється не просто сумою коштів, виділених на соціальні цілі, а передусім ефективністю їх використання.

Надійним запобіжником масової бідності має стати нова соціальна політика: створення рівних для всіх громадян умов працевлаштування і самореалізації, надійний захист тих, хто не в змозі може забезпечити себе сам: інвалідів, сиріт, соціальних пенсіонерів. Порядок і розміри надання державної соціальної допомоги мають бути чітко закріплені в законах України і не залежати від примх окремих політиків, їхніх передвиборчих «подарунків». Необхідно максимально розвинути систему соціального страхування.

Держава має всіляко підтримувати тих громадян, хто хоче розвивати свої здібності, підвищувати освітній рівень, кваліфікацію, ефективність праці. У сучасних умовах саме розвиток людського потенціалу стрімко рухає економіку вперед!

Найближчим часом потрібно задіяти нову, більш сучасну і справедливу податкову політику, зокрема перейти від оподаткування індивідуальних доходів до оподаткування доходів родини. Це дозволить вилучати із оподаткування так звані «видатки розвитку» – освіту, підвищення кваліфікації усіх членів родини.

Використовуючи подібні інструменти, держава може швидше досягти амбітних цілей соціального розвитку.

***СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА МАЄ НЕ ЛИШЕ ЗАХИЩАТИ ПОТРЕБИ ЛЮДИНИ,
А Й СТВОРЮВАТИ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЇЇ РОЗВИТКУ.***

Змінити політику доходів

Зараз Україна сприймається в світі як донор дешевої робочої сили. Якщо зберігатимемо такий підхід, то в нас завжди буде велика кількість бідних людей, вузький прошарок середнього класу і купка надбагатих. А головне – найбільш кваліфіковані і талановиті фахівці залишатимуть країну у пошуках ліпшої долі.

Аби покращити якість життя і добробут українців, треба підвищувати якість праці, переходити до моделі економіки з дорогою робочою силою.

Необхідно змінювати політику доходів аби стимулювати підвищення заробітної платні, її виведення з тіні. Треба перейти на погодинну оплату праці, прирівняти мінімальну заробітну плату до рівня прожиткового мінімуму для працездатних і ввести прогресивну шкалу оподаткування.

Політика доходів має стимулювати перебудову ринку праці і економіки в цілому. Необхідно створювати високооплачувані робочі місця насамперед в найсучасніших секторах економіки – науковому, інформаційному, сфері високих технологій та інтелектуальних послуг.

***ЛЮДИНА ТВОРИТЬ ЕКОНОМІКУ,
А НЕ ЕКОНОМІКА – ЛЮДИНУ!***

Робити ставку на безперервну освіту

Освітня система має змінюватися відповідно до вимог часу і давати знання, яких економіка потребує сьогодні і, забігаючи наперед, потребуватиме завтра. Рішення цієї проблеми надає безперервна освіта. Освіта має перетворитися на невід'ємну складову способу життя як такого.

Державі має належати головна роль у здійсненні необхідних освітніх реформ. Але не сліпо копіюючи досвід інших країн, а враховуючи вітчизняні освітні традиції. Адже від цього залежать перспективи розвитку *нашої* економіки і *нашого* суспільства. Головним критерієм успішності реформ є якість наданих знань.

Вимогою часу є встановлення партнерських відносин між приватним бізнесом та освітою, інтеграція освіти, науки, економіки у єдину систему створення конкурентних переваг.

***ПІДВИЩУЮЧИ СВОЮ ОСВІТУ,
МИ ЗБАГАЧУЄМО КРАЇНУ!***

Зберігати здоров'я нації

30% українських чоловіків помирає у працездатному віці. Україна – на другому місці за рівнем смертності серед країн Європи та Центральної Азії. Зміна

ситуації на краще залежить не лише від медицини. Необхідно злагоджено діяти по кількох напрямках.

Держава має пропагувати здоровий спосіб життя, сприяти розбудові спортивно-оздоровчої інфраструктури, створювати належні умови праці. Необхідно економічно стимулювати працівників, які дбають про власне здоров'я.

Потрібно рішуче переходити на систему сімейної медицини, дати більше повноважень місцевій владі у фінансуванні первинної медичної допомоги, посилювати захист прав споживача медичних послуг через запровадження медичних стандартів.

ЗДОРОВА НАЦІЯ – ЗДОРОВА ДЕРЖАВА.

Сприяти інтеграції суспільства

Україна потребує послідовної державної «політики на зближення» в усіх сферах громадського життя. Адже розбіжності між різними верствами суспільства сьогодні небезпечно поглиблюються. До цього, нажаль, причетні політики, які часто грають на існуючих в суспільстві суперечностях або, навпаки, роблять недолугі спроби нав'язати нації свої вузько суб'єктивні уявлення щодо українства.

Ми не завжди єдині: ходимо в різні церкви, голосуємо за різні партії, розмовляємо українською, російською або іншими мовами. Але це не може бути основою розколу. Це має стати потужним ресурсом розвитку на засадах об'єднання усього різноманіття наших можливостей і цінностей.

Треба скорочувати розрив у соціально-економічному розвитку окремих територій країни, заохочувати економічні та інші види міжрегіональної кооперації, надати регіонам більше прав і можливостей для власного розвитку.

Головне – українські політики зобов'язані дійти компромісу з важливих питань державної політики і відмовитись від популістської демагогії, яка руйнує майбутнє держави.

ЄДНІСТЬ ЦІЛЕЙ Є ЗАПОРУКОЮ ЄДНОСТІ НАЦІЇ!

Чому це важливо?

Світова економіка інтенсивно розвивається: з'являються нові країни-лідери, загострюється конкуренція за ресурси (енергоносії, робочу силу, капітал, знання, високі технології). Змінюється модель світового прогресу. На перший план все активніше виходять такі джерела економічного розвитку, як інформація, наука, освіта, інтелект.

Україна має відкриту економіку й не може залишатись осторонь світових економічних процесів. Кожного дня перед країною постають нові виклики, до яких маємо бути готовими. Йдеться про спроможність держави відстоювати національні економічні інтереси, реалізовувати та посилювати конкурентні переваги й нарешті – забезпечувати сталий і динамічний розвиток економіки, зростання добробуту громадян, що є головною метою сучасної політики.

Що маємо сьогодні?

Українська економіка продовжує зростати порівняно високими темпами, хоча й не найвищими в СНД. Але це – **зростання без розвитку**.

Сьогоднішні економічні успіхи залежать переважно від експорту відносно дешевого металу, азотної хімії та інших сировинних товарів. Проте жодній країні в світі ще не вдалося збагатитися на торгівлі такими товарами. До того ж переваги, якими досі користувались українські виробники – надлишок потужностей, дешева робоча сила та енергія, ігнорування екологічних проблем, недооцінена валюта – поступово вичерпуються. Україна ще не досягла навіть того рівня, який мала наприкінці 80-х років минулого століття. А світ за цей час пішов далеко вперед.

Україна майже не виробляє сучасної високоякісної, високотехнологічної продукції, яка б користувалась попитом у світі. Наша економіка відстає і технологічно несумісна з розвиненими країнами. Іноземні інвестиції спрямовуються не в сучасні виробництва, а в спекуляції з землею, нерухомістю, в торгівлю. За країною закріплюється роль постачальника продукції первинної обробки з низьким вмістом доданої вартості.

Законодавство і бюджетна політика в Україні не тільки не стимулює якісне покращення економіки на засадах інновацій і досягнень науки, а навіть провокує погіршення ситуації. Відкриваючи кордони та усуваючись від активної участі в економічній політиці, держава перекладає відповідальність за майбутнє України на великі міжнародні корпорації. Але чи потрібна їм сильна та успішна Україна? Навряд чи. Країнам-лідерам вигідніше «використовувати» Україну як джерело дешевої сировини і робочої сили, як полігон для розміщення своїх ресурсоємних, екологічно небезпечних виробництв, аніж отримати у перспективі достойного конкурента. Вітчизняній економіці нав'язується шлях залежного розвитку. Але цей шлях нічого не гарантує у майбутньому.

Що маємо зробити?

Потрібна більш активна державна економічна політика. Необхідно модернізувати національну економіку: перейти від сировинної спрямованості до орієнтації на знання та інтелектуальні ресурси. У цьому питанні не можна покладатись на автоматичну дію законів ринку. Ринок керується лише логікою

збільшення прибутків. Він робить свою справу, пожвавлюючи економічне зростання. Проте доленосне для України завдання – формування сучасних національних конкурентних переваг – може й повинна вирішувати держава.

На жаль, в Україні сьогодні не створено належних умов для якісного зростання економіки. Держава не забезпечує стимулів для розвитку. І податкова, і інвестиційна, і амортизаційна політика – репресивні по відношенню до реального сектора економіки. Спекулювати в Україні набагато вигідніше, ніж виробляти. Треба негайно змінити ситуацію. Для цього слід сконцентруватись на наступних завданнях.

Вихід на нові позиції у світовій економіці

Маємо віднайти і зайняти власне унікальне місце у світовому економічному співтоваристві. Із врахуванням економічного і наукового потенціалу, Україна має всі можливості для поступового переходу до більш вигідної спеціалізації у міжнародному розподілі праці. Не лише український метал, а й українські продукти харчування, прилади, устаткування, інші товари високих переділів мають винайти свої ніші на міжнародних ринках.

Задля цього необхідно перейти до більш активної підтримки передусім високотехнологічного експорту, відстоювання національних інтересів у торгівельних суперечках, стимулювання розвитку фінансово-кредитних установ з метою інвестування в модернізацію існуючих підприємств і створення нових, розширення зон міжнародної інтеграції тощо.

Маємо діяти розумно. Здоганяти країн-лідерів у традиційних промислових секторах, здійснюючи масштабну модернізацію виробництва. І діяти на випередження там, де Україна має унікальний конкурентний потенціал. А це можливо лише за умов переходу до інвестиційно-інноваційного типу економічного зростання, створення інститутів економіки знань, кардинального підвищення якості державного управління.

***ПОСИЛИМО СВОЄ СТАНОВИЩЕ У СВІТІ –
ПОСИЛИМО І СВІТ В ЦІЛОМУ.***

Розвиток високих технологій та інновацій

Стратегічне значення для конкурентоспроможності країн сьогодні має володіння високими технологіями. Саме вони визначатимуть розвиток економіки на десятиліття вперед. Мова йде про нано-, біо- та інформаційні технології, системи штучного інтелекту, новітнє матеріалознавство, комп'ютерну освіту. Українська наука здатна створювати унікальні розробки саме в цих областях знань. Але їй потрібна повномасштабна підтримка з боку держави і партнерство національного бізнесу.

Сьогодні наука фінансується за залишковим принципом. В українській економіці домінують чорна металургія, хімічна промисловість, електроенергетика, вугледобування. Насамперед у ці сектори йдуть інвестиції. Інвестиції в нову економіку, засновану на знаннях та інноваціях – мізерні. Лише активна позиція держави в сфері розвитку науки, високих технологій та інновацій може дозволити Україні вирватися із сірої зони цивілізації на нові обрії економічного розвитку.

Необхідно зосередити увагу на розвитку державних науково-дослідних установ. Але не менш важливим завданням є заохочення бізнесу до інвестування в

науку, стимулювати науково-дослідну діяльність в приватних корпораціях. Законами держава повинна зацікавлювати бізнес вкладати кошти в наукові дослідження.

**ГОЛОВНЕ – СФОРМУВАТИ В УКРАЇНІ ІННОВАЦІЙНУ КУЛЬТУРУ,
СУСПІЛЬСТВО ТА ЕКОНОМІКУ ЗНАНЬ.**

Підвищення ефективності традиційних секторів промисловості

Необхідно подбати і про підвищення ефективності і традиційних секторів промисловості. Енергетична безпека сьогодні – це проблема № 1.

Потрібно зміцнювати конкурентні позиції провідних підприємств у металургії, енергомашинобудуванні, атомній енергетиці, транспорті і сільському господарстві. При цьому держава має стимулювати саме ефективні виробництва.

Треба підвищувати прозорість розподілу субсидій, зокрема у вугільній та аграрній галузях, та розподіляти їх на ринкових засадах. Державна підтримка має надаватися лише у сукупності з чіткою системою контролю за її виконанням.

Потрібно всіляко підтримувати прагнення найбільш успішних українських підприємств до перетворення на потужні транснаціональні корпорації. Тільки таким шляхом Україна справді може стати незалежним гравцем на глобальних ринках і самостійно, без зовнішнього впливу, формувати економічну політику.

**ЛОКОМОТИВАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ПОВИННІ БУТИ ПОТУЖНІ ВІТЧИЗНЯНІ ПІДПРИЄМСТВА!**

Сучасна аграрна політика

Перенаселення планети, зростання дефіциту енергоресурсів і води – ці та інші ризики сучасності обумовлюють важливість розвитку сільського господарства. За оцінками Світового банку, стрімке зростання аграрного сектору промисловості сприяє скороченню бідності щонайменше удвічі ефективніше, ніж інші сектори економіки.

В Україні – 9% світових запасів чорноземів, сприятливий для ведення сільського господарства кліматом. Ми маємо всі можливості стати регіональним і континентальним лідером у виробництві сільськогосподарської продукції. Але відбувається навпаки. Рік від року сільське господарство занепадає, село – вимирає. Державна аграрна політика є неефективною і навіть деструктивною.

Великі агропромислові корпорації відіграють вагому роль у розвитку села. Розвиваючи партнерство з ними, держава має значно підтримувати дрібні селянські господарства, стимулювати їх до впровадження сучасних агропромислових технологій, розбудовувати соціальну інфраструктуру села – школи, лікарні, культурні центри тощо. Державна повинна гнучко, але наполегливо допомагати селу в умовах вступу України до СОТ. Тоді стрімкий розвиток сільського господарства надасть потужного поштовху зростанню економіки в цілому і стане рішучим кроком у напрямку подолання бідності в Україні.

**ЕФЕКТИВНА АГРАРНА РЕФОРМА
ЗМУСИТЬ ІНТЕНСИВНІШЕ РОЗВИВАТИСЯ УСЮ ЕКОНОМІКУ!**

Накопичення капіталу

Щоб забезпечити оновлення і випереджальний розвиток промисловості, в економіці повинні накопичуватись достатні ресурси для цього. Чим вищими будуть інвестиції зараз, тим більшим буде споживання у середньо- та у довгостроковій перспективі.

В Україні склалося досить прийнятне співвідношення між рівнем споживання і накопичення. Але безвідповідальні популістські обіцянки політиків можуть легко зруйнувати цей баланс. Витрачаючи все, що заробляємо, на поточні потреби, і не заощаджуючи на майбутнє, ми залазимо в кишеню своїх дітей. Це – шлях до збіднення, а не збагачення.

Перед державою постає стратегічне завдання підвищення рівня інвестування в економіку. Рівень нагромадження капіталу в структурі ВВП має становити щонайменше 25%. Інакше економіка працюватиме лише на проїдання.

***ТЕ, ЩО НАКОПИЧИМО СЬОГОДНІ,
ПОВЕРНЕТЬСЯ ВЕЛИКИМИ ЗДОБУТКАМИ ЗАВТРА.***

Чому це важливо?

В сучасному світі держава покликана виконувати дві найважливіші функції: гарантувати суспільству стабільність і, водночас, забезпечувати його розвиток. Тому ефективність держави напряму залежить від злагодженості дій владних інститутів (президента, уряду, парламенту, суду), їх спільної здатності адекватно і швидко реагувати на вимоги часу. Отже майбутні перспективи України напряму залежать від якості державного апарату.

Що маємо сьогодні?

Державне управління в Україні здійснюється на вчорашніх технологіях: зберігаються надмірна централізація влади, непрозорі та складні бюрократичні процедури.

Відсутність чіткого та усталеного розподілу владних повноважень породжує політичну нестабільність і безвідповідальність. Підбір кадрів на державну службу скрізь здійснюється за принципом політичної або особистої відданості. Нехтування нормами закону і Конституції стало майже нормою для влади. Її непрофесійність і корумпованість зростає прискореними темпами.

У порівнянні з успішними країнами така модель державної влади неконкурентоспроможна. Спроби реформувати систему державного управління нічим не закінчуються. Неefективна демократія завжди залишає лазівку для авторитарних зазіхань.

Як результат, замість стимулювання прогресу, неефективна держава все помітніше гальмує розвиток суспільства і країни. Держава не є партнером ані для бізнесу, ані для громадян.

Що маємо зробити?

Аби прискорити розвиток країни, необхідно посилити ефективність держави, перетворити її на професійного менеджера з розвитку. За таких умов з'являється більше можливостей забезпечити реалізацію обраної стратегії незалежно від зовнішніх обставин, персоналій на владному олімпі та політичних конфігурацій.

Що може посприяти відбудові сучасної та конкурентноспроможної держави в Україні до 2015 року?

Досягнення політичної стабільності

Влада, передусім найвищі посадовці, повинні шанувати Закон і безумовно підкорятися йому. Ні в кого не має права переступати закони і Конституцію! Суспільство повинно мати реальні можливості контролювати політиків, змушуючи їх жорстко дотримуватися Закону.

Мають бути створені і закріплені взаємоприйнятні та довгострокові правила організації влади у державі. Йдеться про Конституцію України. Аби внести зміни до Основного закону знадобиться згода ключових політичних сил. Роботу над конституційними змінами необхідно вести спільними зусиллями, залучаючи широкі суспільні групи, діючи тільки у правовому конституційному полі.

В Основному законі слід чітко прописати повноваження органів державної влади. Головне – усунути подвійну підпорядкованість виконавчої влади та створити при цьому дієву систему владних стримувань і противаг.

Другий напрямок конституційної реформи – розширення прав місцевого самоврядування. Місцеві ради повинні отримати достатній та виключний перелік владних повноважень, аби мати змогу впливати на місцевий розвиток та якість життя у регіонах. Необхідно значно посилити фінансову спроможність місцевих громад.

***ПЕРЕТВОРЕННЯ УКРАЇНИ НА ПОТУЖНУ ДЕРЖАВУ
СЛІД ПОЧИНАТИ ЗІ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ І УТВЕРДЖЕННЯ ЗАКОННОСТІ.***

Здійснення адміністративної реформи

Потрібна комплексна реформа державної адміністрації, а не політичні ігри із зміною кількості державних органів та їх назв.

Зокрема, мають бути скорочені процедури і терміни розгляду й ухвалення рішень державними органами. Слід ліквідувати зайві регулятивні функції держави, передати частину владних повноважень з центру на місця.

Державна служба має стати професійною та політично незаангажованою. Для цього необхідно, нарешті, розмежувати політичні й адміністративні посади державних службовців.

Прийняття владних рішень повинно стати більш прозорим, а громадськість – мати реальну змогу долучитись до їх розробки та реального, а не бутафорського, контролю за виконанням.

***ЕФЕКТИВНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ –
ГОЛОВНИЙ МЕНЕДЖЕР РЕФОРМ.***

Впровадження справді незалежного і справедливого судочинства

Судова система має гарантувати дотримання верховенства права. Адже у державі вищою владою має бути не суддя або чиновник, а закон.

Для цього необхідно, насамперед, демократизувати систему судочинства. Якщо людина йде до суду, то процедура звернення або апеляції не повинна бути обтяжливою.

Необхідно вивести суди з-під впливу політиків та інших можновладців. Головний критерій для призначення на суддівську посаду – професійність. Водночас слід рішуче посилити дисциплінарну та кримінальну відповідальність суддів. Тільки так можна завдати нищівного удару по корупції.

БЕЗ ЧЕСНОГО ПРАВОСУДДЯ НЕМАЄ ДЕРЖАВИ.

Проведення виборчої реформи

За українською Конституцією єдиним джерелом влади є народ. Але політики згадують про це здебільшого під час виборів, коли вирішується їхня політична доля.

Чи є вибори в Україні справжнім волевиявленням народу? За даними опитувань, 4 з 5 українців вважають, що не можуть впливати на владу. Перехід до голосування на виборах за закритими партійними списками значно поглибив це відчуття. Існуюча система виборів немає нічого спільного з демократією!

Замість якісного оновлення парламенту відбувається «перетасовка» тих самих облич, продаж місць у списках, непрозорі партійні рішення та монополізація влади партійними лідерами. Остаточо втратився зв'язок між політиками та виборцями. Слабшає політична відповідальність.

То ж маємо повернутись до основ демократії – громадяни повинні отримати можливість обирати професійну і достойну владу. Для цього необхідно негайно змінити виборчий закон. Відновити мажоритарні округи або запровадити відкриті партійні регіональні списки кандидатів у народні депутати. Тоді до парламенту і місцевих органів влади потраплять депутати, які користуються справжньою підтримкою і довірою простих людей, а не тільки партійних вождів, відстоюють інтереси всієї України та свого регіону.

***ПРАВО ВІЛЬНО ОБИРАТИ І ПИЛЬНО КОНТРОЛЮВАТИ ВЛАДУ –
НЕВІД'ЄМНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.***

Забезпечення національних інтересів розвитку через міжнародну інтеграцію

Для України продовжувати грати пасивну роль у протистоянні інтересів інших держав (США, ЄС та Росії) – програшна стратегія. Наразі світ швидко змінюється. Країни «Великої вісімки» дедалі частіше змушені поступатися лідерством новим амбітним державам. Виникають нові кооперації між країнами. Міжнародна інтеграція відіграє все більш у роль в економічному зростанні. Україні слід перейти до більш активного діалогу не тільки з сьогоднішніми, а й з завтрашніми лідерами – Китаєм, Індією, Бразилією тощо.

Маємо вийти на новий прагматичний рівень відносин з ЄС. «Європа нам допоможе» лише тоді, коли зможемо допомогти самі собі чітко сформулювати національні цілі та інтереси в євроінтеграційному процесі. Україні доцільно спочатку стати сильним економічним та політичним партнером ЄС.

Слід якомога швидше вийти з пастки питання НАТО, що роз'єднує суспільство, і шукати альтернативні моделі безпеки для України. Ми впевнені: Україна має наполегливіше вимагати дотримання обов'язків, взятих на себе країнами-гарантами у зв'язку з приєднанням нашої держави до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Знищивши третій за величиною в світі ядерний військовий потенціал, Україна показала важливий приклад міжнародній спільності. Про це не можна забувати самим і не можна дозволити забути усьому світові. Будапештський меморандум 1994 року має набути статусу міжнародного договору.

Також варто активно просувати проект створення нової загальноєвропейської системи регіональної безпеки, пам'ятати й про неєвропейські впливові організації колективної безпеки, зокрема у азійсько-тихоокеанському регіоні. Україна може набути статусу спостерігача у ШОС, ОДКБ, інших об'єднаннях.

Необхідно вивести на новий рівень стратегічне партнерство з Росією, динамічно розвиваючи спільні економічні проекти, вільну торгівлю, науково-технічне співробітництво. Особливо важливою є посилена співпраця інститутів громадянського суспільства.

Зовнішня політика України повинна спрямовуватись тільки на реалізацію власних національних інтересів, має орієнтуватись на перспективу.

***ЩОБ ЗАХИСТИТИ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ СЬОГОДНІ,
ТРЕБА ОРІЄНТУВАТИСЯ НА ТЕ, ЯКИМ СВІТ БУДЕ ЗАВТРА.***

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

Найближчі декілька років стануть визначальними і навіть вирішальними для подальшого розвитку України. Значна частина людського та економічного потенціалу ще не розтрачена, й нам є на чому будувати своє майбутнє.

Проте часу обмаль: із кожним роком ситуація навколо нас змінюється, Україна поступово позбавляється своїх шансів. Якщо пускати процеси на самоплив, зміни не обіцяють нічого доброго. Кожен день бездіяльності обертається економічними втратами, які матимуть все більшу і більшу ціну.

Отже, наразі перед Україною стоїть завдання розробки та здійснення власного плану розвитку, який дасть їй можливість не лише не втратити свої позиції в світі, але й посилити їх.

В цій брошурі ми стисло і доступно виклали зміст Національної стратегії розвитку «Україна-2015», оприлюдненої «Українським форумом» після парламентських виборів 2007 року. На відміну від політичних партій, ми не намагаємось сподобатися виборцю будь-якою ціною. Наше завдання – поставити перед країною, суспільством амбітну і водночас реалістичну мету, показати способи її досягнення.

Внаслідок реалізації стратегії вже до 2015 року Україна може досягти вагомих результатів, які позитивно відіб'ються на житті кожного громадянина. Передусім:

- зростання середньодушового ВВП до 12-15 тис. доларів США;
- збільшення реальних доходів населення удвічі;
- значного скорочення бідності, у тому числі суб'єктивної;
- закріплення України на міжнародних ринках високотехнологічної продукції;
- нарешті, входження України до кола розвинених держав з конкурентоспроможною економікою.

Ми прагнули сформувані цілі розвитку, близькі і важливі для кожного громадянина, усього суспільства. Відсторонення від політичної боротьби та поділу портфелів дає нам можливість дати неупереджену оцінку діям і влади, і опозиції, тверезо поглянути на можливості й перспективи України в сучасному світі, визначити найбільш ефективні точки соціально-економічного розвитку країни.

«Український форум» готовий до змістовного діалогу з усіма зацікавленими сторонами — Президентом, Парламентом, Урядом, політичними партіями, громадськими та науковими організаціями. На нашу думку, саме якомога широка суспільна участь спроможна зробити розвиток країни максимально динамічним.

СТРАТЕГІЯ «УКРАЇНА-2015: творити майбутнє»
ПОКЛИКАНА УСУНУТИ СУПЕРЕЧНОСТІ,
ЯКІ ШТУЧНО НАГНІТАЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ,
Й ОБ'ЄДНАТИ ЛЮДЕЙ НАВКОЛО ТОГО, ЩО ДІЙСНО ОБ'ЄДНУЄ – МАЙБУТНЬОГО.
А ВОНО В НАС Є. ГОЛОВНЕ ЙОГО НЕ УПУСТИТИ.

В основу цього видання покладено результати багаторічної роботи великої групи вчених і фахівців, викладених виданнях «Стратегічні виклики суспільству і економіці України у XXI столітті» у трьох томах: під ред. академіка НАН України В.М. Гесця, академіка НАН України В.П. Семиноженка, члена-кореспондента НАН України Б.Є. Кваснюка. – Київ: Фенікс, 2007 та «Україна-2015: Національна стратегія розвитку». – Київ: «Український форум», 2008.